KURJER KRAKOWSKI.

Dnia 27 października roku 1834.
pismo to wychodzi codziennie wyjąwszy niedziele i święta o godzinie 3 z południa.

PONIEDZIAŁEK.

Ner 23.

Przedpłata kwartalna zł. 5. Numer pojedynczy groszy 3.

KRAKÓW.

W dniu 28 października 1834 r. o godzinie 11 rannéj we wsi Prądniku białym w gminie III. okręgowéj, w drodze exekucyi sądowéj odbędzie się powtórna licytacya, na wydzierżawienie przychodów z domu całego wraz z ogródkiem.

———

Polska. Dukaty hol. nowe złp 19 gr. od 15 do 19. Assygnaty ros. 100 rubli złp. od 186 gr. 10. Listy zastawne białe bez kuponu złp. 94 gr. 7 i pół, wartość kuponu złp. 1 gr. 9 2/3. Oblig. udział. od 418 do 420. — Smutna tu doszła wiadomość, że 20 z. m. prawie całe miasto Opatów w województwie Sandomierském, należące do majętności hr Alexandra Potockiego, spłonęło. Pożar pochłonął przeszło 200 domów. Gazeta lwowska donosi, że tegoż dnia jak w Krakowie o godzinie w pół do 8 rano, we Lwowie dało się czuć trzęsienie ziemi, 2 do 3ch sekund trwające, w kierunku (jak się zdawało) zachodnio wschodnim — Z listu dowiadujemy się że w poprzednich miesiącach w Nowodworskim powiecie, około jeziora Swic, trąba powietrzna szkód znacznych w kilkunastu wsiach stała się przyczyną.

Francya. Journal des Debats udziela niejakie szczegóły o osobach poselstwa tureckiego, znajdującego się teraz w Paryżu. Charakter wszystkich jego członków ma być nader łagodny, szlachetny i poważny. Wspomniony dziennik kończy artykuł swój temi słowy: „Zaczęła się reforma; Turcy nowego poselstwa noszą mundury nasze; nie jedzą już palcami i piją nasze wino.“

Z Paryża wybiéra się kilkunastu professorów do Egiptu, gdyż tameczny basza zakłada uniwersytet. —

Nieporozumienia między ministrami trwają ciągle, wynikające szczególniej z trudności, w jakiej się znajduje ministerjum z powodu sądu więźniów politycznych. Marszałek Gèrard uporczywie się domaga dla nich amnestyi powtarzając nieustanie królowi te słowa: *amnestya lub ja wystąpię z ministerjum.* Król lubo słaby jeszcze z niedawnego przypadku i lękajacy się o życie z powodu iż jest skłonny do appoplexyi, która mu już dwa razy mocno zagroziła, zajmuje się czytaniem akt w 4 wielkich tomach, tyczących się więźniów politycznych, parowie bowiem, ktorym tę rzecz polecono, niemają ani odwagi ani ochoty do wyświecenia téj sprawy.

Katalonia ma ludności 1,120,000 Walencya 1,050,000, Malaga 1 mil. 112,000 i Galicya 1,700,000 dusz.

Algier. W skutek długich rozpraw i uchwały izb francuzkich nad kolonizacyą Algieru, mianowany został gubernatorem tego kraju jenerał Erlon. Zaprowadzono trybuna-

ły i administracyą zastósowaną do potrzeb i stanu rzeczy w téj osądzie, a środki które przedsięwzięto do ucywilizowania mieszkańców, przez tak długi czas uciskanych, obiecują zbawienne skutki tak dla osady jakoteż dla Francyi swą potęgę tym sposobem zwiększającéj. — Wyżéj wspomniony jenerał wydał odezwę do wojska zalecając w niéj najsurowszą karność i uszanowanie dla majątków i osób, a drugą do mieszkańców w następującéj osnowie:

W imie Boga łaskawego i litościwego

Chwała Bogu, Władzcy świata który nas będzie sądził na dniu ostatecznym; mamy nadzieję w Jego dobroci, polégamy na jego potędze, on bowiem wynagradza dobrych a złych karze, gdyż zna najtajemniejsze myśli nasze i nic przed nim ukryć się niemoże. Na końcu wieków on wskrzesi zmarłych, gdyż on jest Wszechmocny, Chwała Jemu!

Kalif króla Francuzów, zarządca posiadłości francuzkich w północnéj Afryce, jenerał Erlon.

Wszystkim Arabom wielkim i małym pozdrowienie! Król Francuzów powierzył mi tę urodzajną krainę. Potężny monarcha, którego siła jest niezwyciężoną, którego wojska są tak liczne, jak ziarna piasku pustyni Sahara i którego okręty żeglują po niezmiernéj wszystkich wód przestrzeni, pragnie panować nad wami jedynie przez swoje dobrodziejstwa. Wszyscy mieszkańcy rejencyj algierskiej są jego dziećmi bez względu na urodzenie i religją. Uważajcie mię przeto za naczelnika, przeznaczonego nowemu jego ludowi, który podłarczą potężnéj Francyi, będzie zdążał szybkim krokiem do sławy i pomyślności. Niech wszelkie niesnaski i nienawiści zamilkną między wami. W jednéj ręce będę trzymał szalę sprawiedliwości jednaką dla wszystkich a w drugiéj oręż dla obrony waszéj. Bądźcie posłuszni prawom, zatrudnijcie się użyteczną pracą, któréj owocem będzie dostatek i szczęście. Rzucam zasłonę na całą przeszłość; lecz domagam się od was na przyszłość zaufania i uległości; ja zaś z méj strony dochowam najświęciéj wszystkich obietnic i będę was wynagradzał podług waszych zasług. Pamiętajcie szczególniéj na to, iż Francuzi nigdy nieopuszczą kraju afrykańskiego i że wszystkie ludy na świecie wiedzą iż lepiéj mieć z nich przyjaciół jak nieprzyjaciół. — We wszystkich swoich potrzebach udawajcie się do mnie; moje drzwi będą zawsze otwarte dla ubogiego i pokrzywdzonego; moje serce nieodrzuci żadnej skargi sprawiedliwéj; życzeniem mojem jest najgorętszem uczynić was szczęśliwemi i oglądać was w pokoju braterskim z Francuzami, którzy wypędzili z waszéj ojczyzny nieprzyjaciół i ujarzmicieli. W kwaterze głównéj w Algierze dnia 28 Września 1834. podpisano *Erlon*.

Arabowie przyjęli ją z głośnym okrzykiem radości Allah ienseuru (niech go Bóg ma w swojéj opiece)

Niemcy. Wszystkie giełdy miast handlowych w Niemczech, są jedynie zatrudnione spekulacjami papiérów hiszpańskich.

Panuje tu wielka niespokojność i niepewność w umysłach co do skutku obrad kongressu Wiedeńskiego; powszechnem jest mniemaniem, że skutkiem tych narad będzie wiele zmian w składzie związku niemie-

ckiego, osobliwie mających na celu zabezpieczenie na przyszłość tego kraju od zaburzeń politycznych.

Hiszpanja. Korzystnie brzmi pismo prywatne z Bajonny z dnia 30 Września zamieszczone w Times i pisane przez Anglika, który Generała Minę w Cambo (u wód na Pireneach) odwiedził. Przyjmował go i innego kapitana marynarki angielskiej Generał, który co tylko wstał był z łóżka, jak najgrzeczniéj. Rysy twarzy jego były żywe, głos jego dobitny, wyglądał jednak blado i do cierpiącego był podobny. — Narzekał na słabość żołądka, utrzymywał jednak, że głowa i piersi nie były nadwerężone i że nadzieja, iż będzie mógł znowu służyć ojczyznie swojéj, zbawienny nań wywarła wpływ. Wedle pisma tego spodziewano się po mianowaniu jego na naczelnego wodza, w Nawarze najpomyślniejszych skutków, ponieważ w wyższych klassach ludności téj prowincyi wielu liczy przyjaciół, a nawet i między ludem wiejskim ma stronników i wielbicieli. W każdym razie ustanie barbarzyński sposób prowadzenia wojny, który z ludzkości się urągał i z polityką się nie zgadzał. Generał miał 15—20 dni czasu żądać, aby się zupełnego wyzdrowienia swego doczekać. W rozmowie swojéj z owym Anglikiem oświadczył, iż niby gorszych za sobą nie pociągnęło skutków, nad interwencya Francuzów; środek ten nawet obojętnych skłoniłby niewątpliwie do połączenia się z Karolistami.

Nuncyusz Papieski w Madrycie odebrał z Rzymu rozkaz, aby dwór Królowéj Krystyny opuścił.

Prussy. Zakupienie xięstwa Lichtenberg od X. Sachsen-Koburg-Gotha w d. 31 maja r. 1834. powiększyło rozległość tego państwa a zaprowadzenie systematu celnego przyjętego prawie przez całe związkowe Niemcy, oraz nastąpić mające zaprowadzenie jedności monety, miar i wag do całych Niemiec przez to państwo, obiecują mu wpływ wielki na polityczny stan Niemiec.

Włochy. Król Neapolitański ma się wdać w sprawę hiszpańską na korzyść Don Carlosa; w takim razie Fracja i Anglja nie zostaną bezczynne, ale owszem na mocy poczwórnego przymierza pomoc dotychczasową na rzecz konstytucyonistów powiększą i energiczniéj bez wątpienia działać zaczną.

Węgry. N. P. nieprzyjął projektu podanego przez sejm, aby mową węgierską zastąpić łacinę w sądownictwie używaną.

Hessen-Kassel. Rząd otrzymał niektóre zmiany tyczące się zaciągu wojska od Izby sejmującéj: ale na tomiast musiał zezwolić na wiele zmian bardzo ważnych i budżet wojskowy był uchwalony z woli większości w Izbie.

W Anglii pijaństwo tak się zagęściło, iż według zdania lekarzy, w domu szalonych na 100 osób znajduje się 72 z téj przyczyny obłąkanych. Lord Buckingham przesiedział raz umyślnie cały dzień w szynku przy jednej z najznakomitszych ulic Londynu i naliczył w nim 2800 mężczyzn, 1855 kobiet i 289 dzieci. W niedzielę ta licz-

ba się podwaja. Właściciel wspomnionego szynku zapewnił iż tygodniowo przychodzi do niego 269,450 mężczyzn, 108,590 kobiet i do 14,450 dzieci. Podobnie dzieje się w Irlandyi.

Las znany pod nazwiskiem panieńskiego jest puszcza Białowieska w Litwie. Długość jéj wynosi 31 1/2 mili, szerokość 27, obwód 112. Las ten od dzikich zamieszkały zwierząt, podobny jest amerykańskim tak malowniczo przez Coopera w romansach opisanym. Są w nim dęby przeszło 600 lat mające, sosny po 300, jodły po 250, brzozy po 220. Skąd powziął takie nazwisko? niewiadomo: zapewne od drzew przez tyle wieków nietykanych.

Chińczycy mają do liczby 5 wielkie upodobanie. Podług nich jest pięć elementów: woda, ogień, kruszec, drzewo i ziemia; pięć głównych cnót: dobroć, sprawiedliwość, poczciwość, sumienność i prawdomowność; pięć smaków: kwaśny, słodki, cierpki, ostry, i słono-kwaśny; pięć kolorów: niebieski, żółty, krwisty, biały i czarny. Rozróżniają 5 części w wnętrznościach człowieka: t. j. wątrobę, serce, płuca, nerki i żołądek; 5 organów umysłowych: uszy, oczy, twarz, nos i usta.

Dziecię płci mężkiéj po urodzeniu waży 6 i pół funta, żeńskiéj 6. Wielkość pierwszego wynosi jednę stopę, cali sześć i linii cztery, a drugie jednę stopę, cali pięć i linij 10. Potrzeba tu zwrócić uwagę iż chłopiec w tym samym wieku waży zawsze więcéj jak dziewczyna, wyjąwszy 12 rok, w którym niéma żadnej przewyżki. W wieku podeszłym mężczyzna i kobiéta tracą 12—14 funtów ze swéj wagi a 2 cale i 7—8 linij wysokości. W 40 roku zwojego życia mężczyzna najwięcej waży, a kobieta w 50. Cięzar mężczyzny i kobiety w ogolności każdego z osobna waży zwykle 90 funtów i łutów kilka.

Panu N. skradziono konia. Raz będąc w kawiarni wspomniał o téj kradzieży, jeden z gości rzekł mu, pan sam temu winieneś, czemuś lepiej konia niepilnował: drugi oświadczył: iż zapewne służący stajni niezamknął, a trzeci, że drzwi u stajni tak były słabe, iż dziecko mogłoby je z zawiasów wysadzić. — Wtedy okradziony wyrzekł z głębokiem westchnieniem: „wszystko prawda, i teraz się przekonywam, że cała wina spada na mnie, na służącego i na stajnią, a złodziej jest niewinny.

Doniesienie. W pewnéj stolicy zapowiedziano bal na przyszły miesiąc. Zapraszający jak najuroczyściéj zapewnia, iż sala na ten cel przeznaczona, na 4ym piętrze będąca, jest bardzo wygodną i obszerną, oraz że szanownym gościom na niczém zbywać nie będzie: zastrzega tylko sobie i uprasza najpokorniéj, aby szanowne damy na ten bal zaproszone nie raczyły przychodzić boso.

W drukarni Józefa Czecha.